

Behovet for omstilling

Chr. Anton Smedshaug

Ny verdiskaping i jordbruket og norsk omstilling

Politikkseminar 24. august, Litteraturhuset

Omstilling har vært et tema i denne stortingsperioden. Vi diskuterer politikernes meninger og ser nærmere på jordbrukets bidrag til det norske samfunnsregnskapet.

Program

- 1100 Registrering
1130 Lunsj
1200 Velkommen
Trine Hasvang Vaag, Nortura
1215 Behovet for omstilling
Chr. Anton Smedshaug, AgriAnalyse
1230 Revitalisering av norsk økonomi - hvordan?
Roger Bjørnstad, LO
1300 Trevirke - et foredlingsperspektiv
Aasmund Bunkholt, TreFokus
1320 Norsk jordbruks muligheter
Anne Jødahl Skuterud, FK Agri
1340 Pause
1400 Politiske trender—By versus land
Ketil Raknes, Høgskolen Kristiania
1420 Nærings- og jordbrukspolitikk – hva ønsker politikerne?
Hanne Eldby AgriAnalyse
- Politiske innlegg ledes av Espen Løkeland-Stai, Dagsavisen*
- 1440 Vesentlig omstilling skjer allerede
Hanne Maren Blåfjelldal, LMD
1500 Jordbruket i norsk omstilling – politiske grep
Line Henriette Hjemdal, KrF
1520 Hvordan bygger vi landet – politikk og økonomi
Kjersti Stenseng, Ap
1540 Perspektiver om landbruk
Ola Borten Moe, Sp

*Deltakeravgift : 800,- per person (400,- pensjonister og studenter)
AgriAnalyse AS, påmelding: www.agrianalyse.no, tlf.: 22 05 46 60*

**Vi tar forbehold om mindre endringer i programmet*

AGRI
ANALYSE

Hvordan går det egentlig?

Nyheter Makroøkonomi

Tror oljenedturen er over

Økonomisk vekst for Fastland-Norges bruttonasjonalprodukt (bnp) ble 0,7 prosent i andre kvartal og høyere enn ventet. Det er et tegn på at oljenedturen er over, ifølge Nordea Markets.

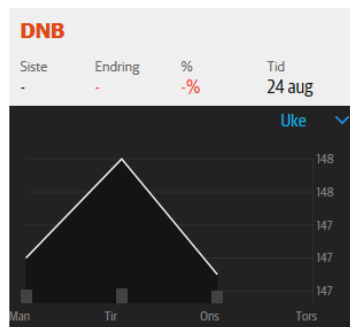
Gard Oterholm og Einar Takla

Publisert: 24.08.2017 – 08:00 Oppdatert: 24.08.2017 – 09:03

Onsdag kom de nye tallene for sesongjustert volumvekst i bruttonasjonalprodukt (bnp) for Fastlands-Norge fra Statistisk sentralbyrå (SSB).

Veksten ble 0,7 prosent i andre kvartal, [skriver byrået](#). Samtidig ble veksten i første kvartal oppjustert fra først rapporterte 0,6 prosent til 0,7 prosent.

- Krisen er definitivt over, hvis noen lurte på det, sier sjefanalytiker Erik Bruce i Nordea Markets om tallene.

- Det forteller at det er god vekst i norsk økonomi, oljenedturen er over og at flere kommer i jobb, sier Nordea-analytikeren.

Han trekker spesielt frem at nasjonalregnskapstallene viser at sysselsettingen økte klart i kvartalet.

Ifølge nasjonalregnskapet økte sysselsettingen med

Nyheter Arbeidsliv

Deltakelsen i arbeidslivet faller

Ferske tall fra SSB viser en svak nedgang i antall arbeidsledige i juni. Seniorøkonom Halfdan Grangård i Handelsbanken er skuffet over at deltakelsen i arbeidslivet igjen faller.

Christian Bjerknes FØLG MEG

Publisert: 23.08.2017 – 08:00 Oppdatert: 23.08.2017 – 09:29

I juni var det 118.000 personer uten jobb i Norge, ifølge arbeidskraftundersøkelsen (Aku) som Statistisk sentralbyrå (SSB) la frem onsdag. Dette er en liten nedgang i forhold til 120.000 arbeidsledige i mai. Andelen arbeidsledige var på 4,3 prosent av arbeidsstyrken, ifølge SSB. Dette er det samme som i mai, men noe lavere enn i april da ledighetsprosenten var på 4,5 prosent.

Arbeidskraftundersøkelsen

- Arbeidskraftundersøkelsen er en utvalgsundersøkelse som er basert på intervjuer gjennomført av SSB. I motsetning til tallene for antall registrerte arbeidsledige fra Nav, inkluderer aku-undersøkelsen også personer som er arbeidsledige, men som ikke har registrert seg som ledige hos Nav.

- Dette var på linje med våre og markedets forventninger, sier seniorøkonom Halfdan Grangård i Handelsbanken Capital Markets til DN.

Ifølge estimater innhentet av Bloomberg News var det ventet at Aku-ledigheten ville bli 4,3 prosent.

Antall sysselsatte personer var 2.646.000, eller rundt 66,8 prosent av befolkningen, ifølge SSB.

Skuffet over deltakelsen

Sysselettingen går ned

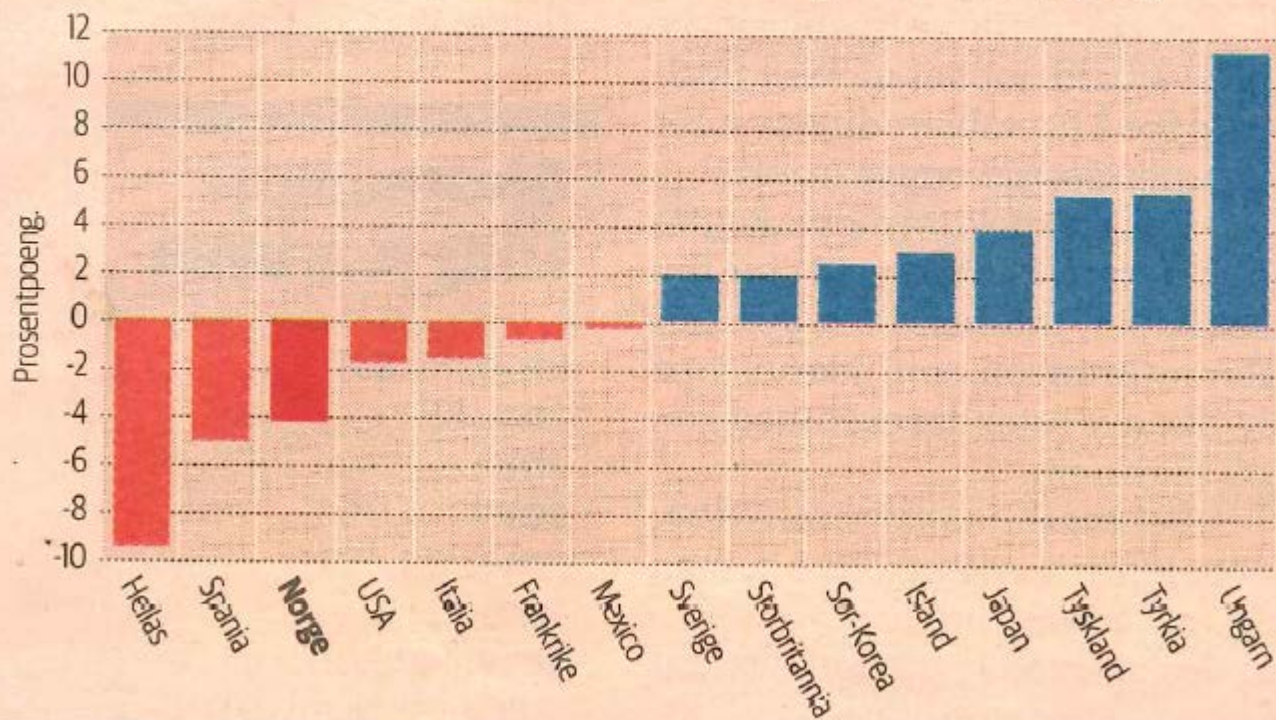
Arbeidsløse og sysseletting for personar 15-74 år. Sesongjusterte tal

		Endring
	Juni 2017 ¹	Mars 2017 - Juni 2017
Arbeidslause personar	118 000	-5 000
I prosent av arbeidsstyrken	4,3	-0,2
Sysselette personar	2 646 000	-2 000
I prosent av befolkninga	66,8	-0,1

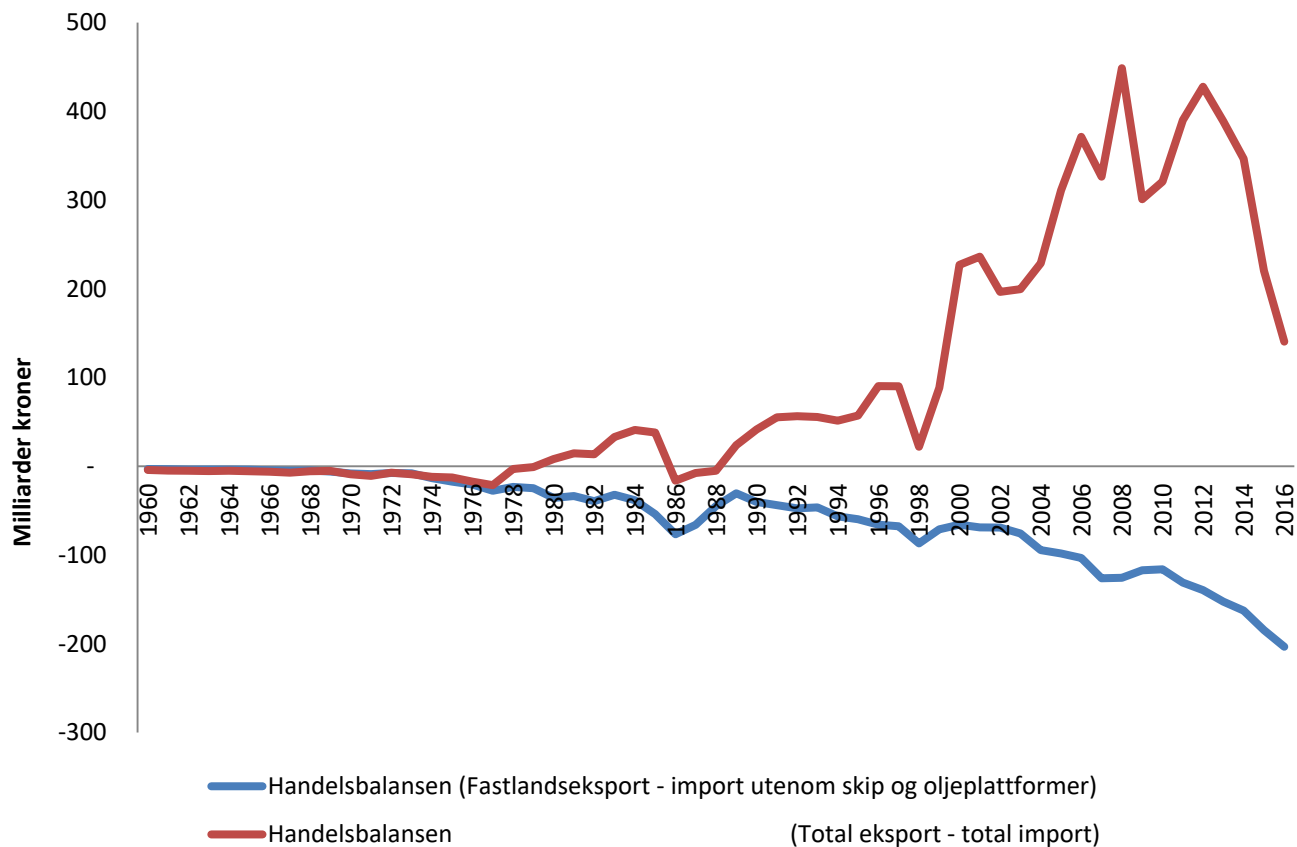
¹ 3-månadersgjennomsnitt med namnet til midtarste månaden i perioden.

Blant de verste i klassen

Endring i sysselsettingstall fra andre kvartal 2008 for utvalgte OECD-land. Sysselsettingen er andel av arbeidsstyrken som er i arbeid.

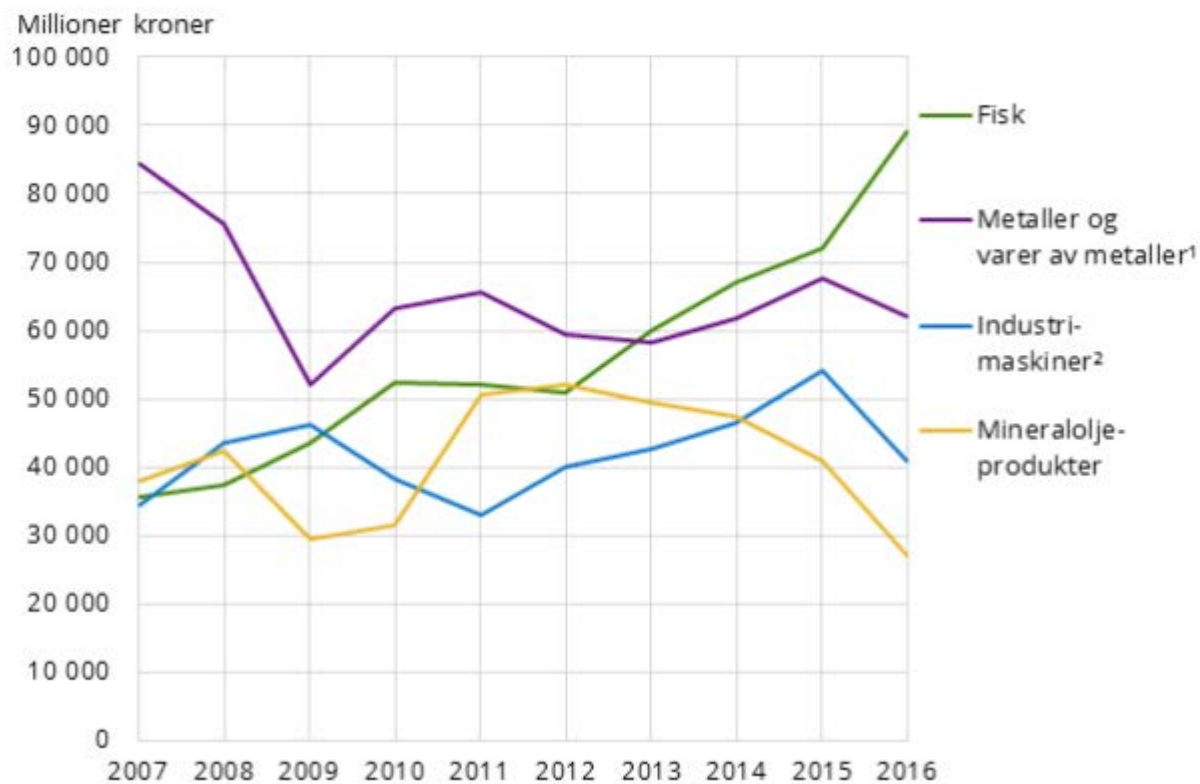

Handelsbalanse m/ og u/olje

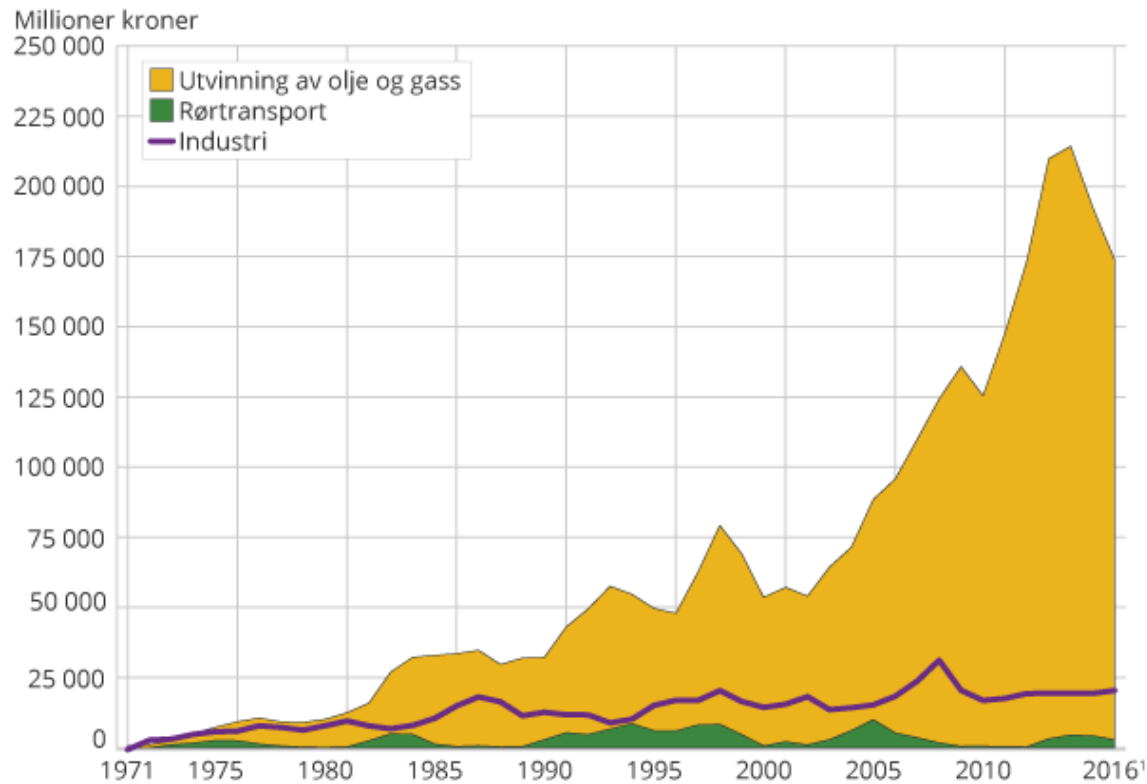

Foreløpige tall eksport 2016

Figur 6. Eksport av viktige fastlandsvarer (SITC)

Overtar industriinvesteringer?

¹Tallene for 2015 og 2016 er anslag innhentet 4. kvartal 2015.

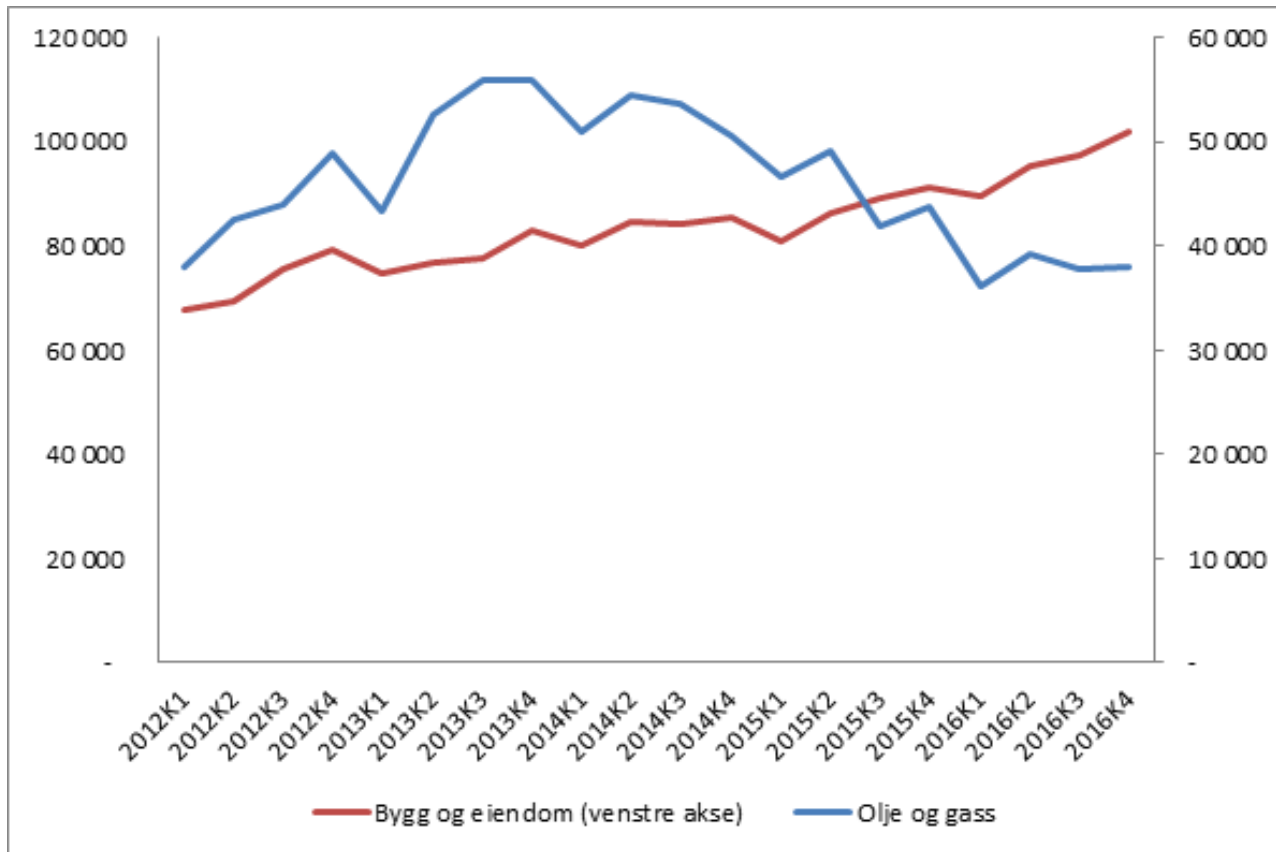
Kilde: Investeringer i olje og gass, industri, bergverk og kraftforsyning, Statistisk sentralbyrå.

Ny industri i Finnland

- Nytt meieri 1 mrd
- Nytt kyllinganlegg 1 mrd
- Annakoski bioraffineri 12 mrd

- PÅ en uke 14-18 august 2017

Bygge og eiendom overtar for oljen

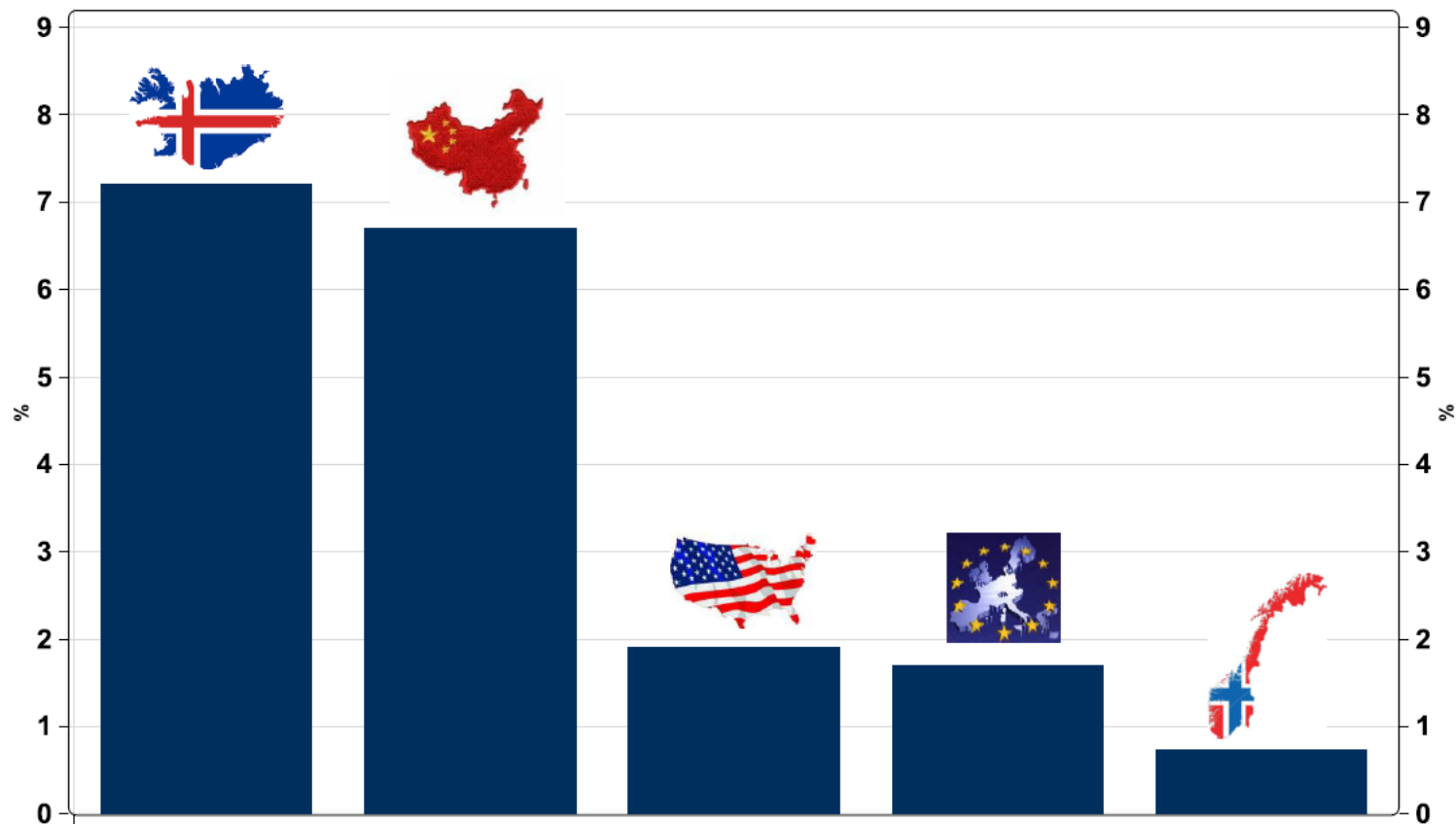

Vekst-VM 2016

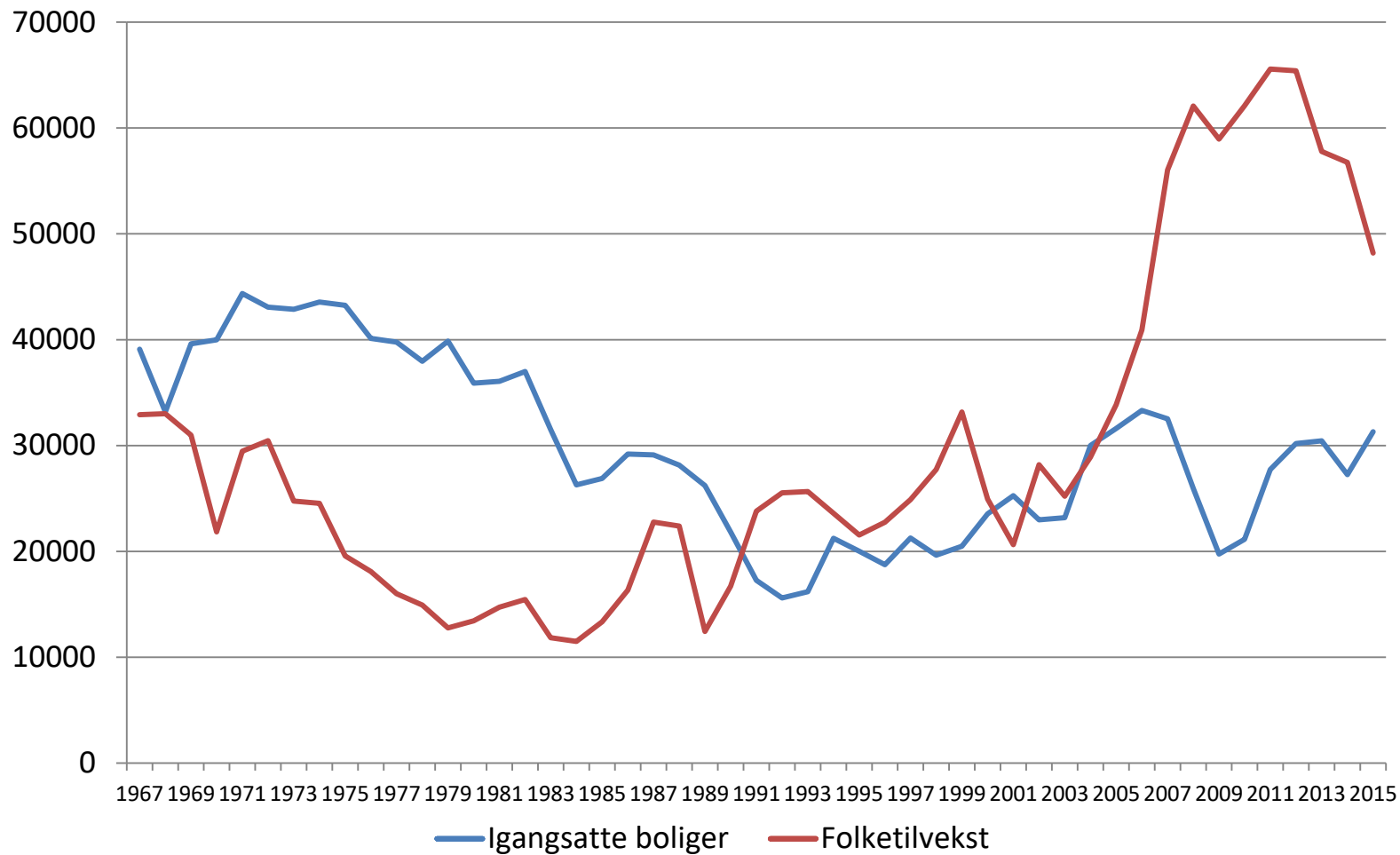
...typisk norsk å få is i rubben

BNP-vekst 2016

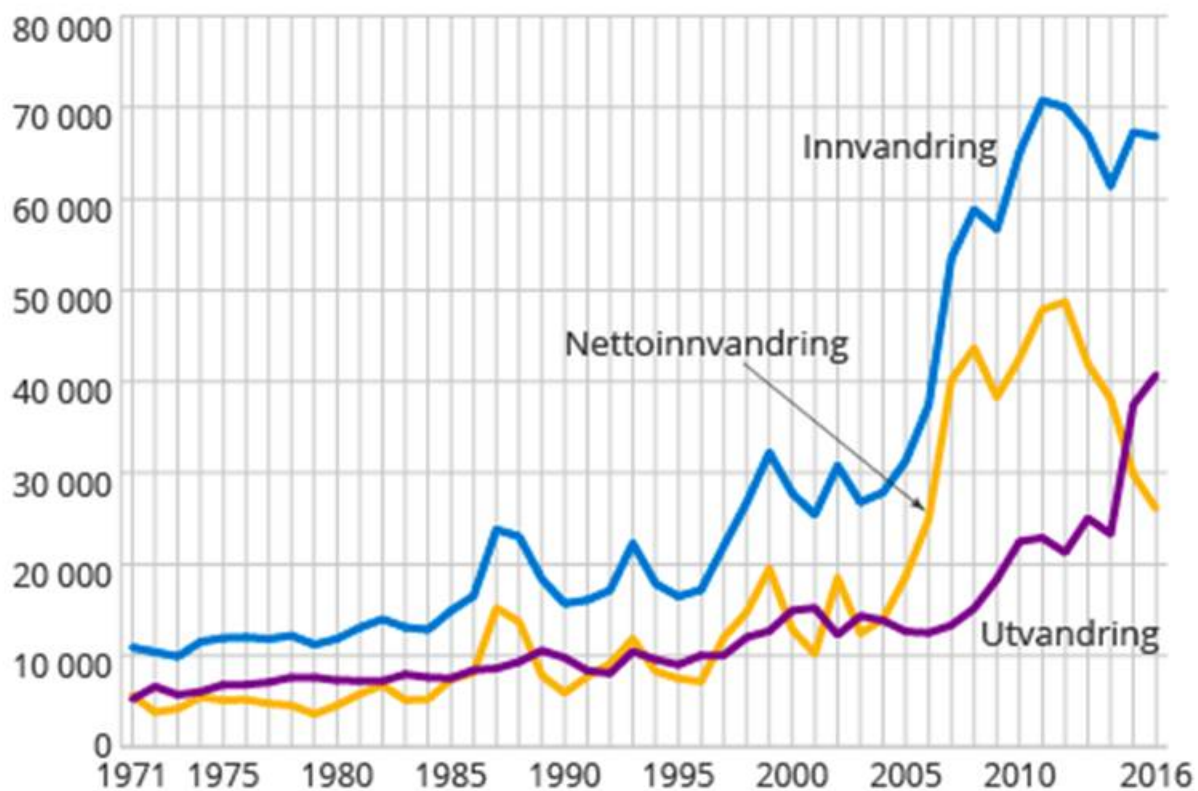

Boliger og befolkning

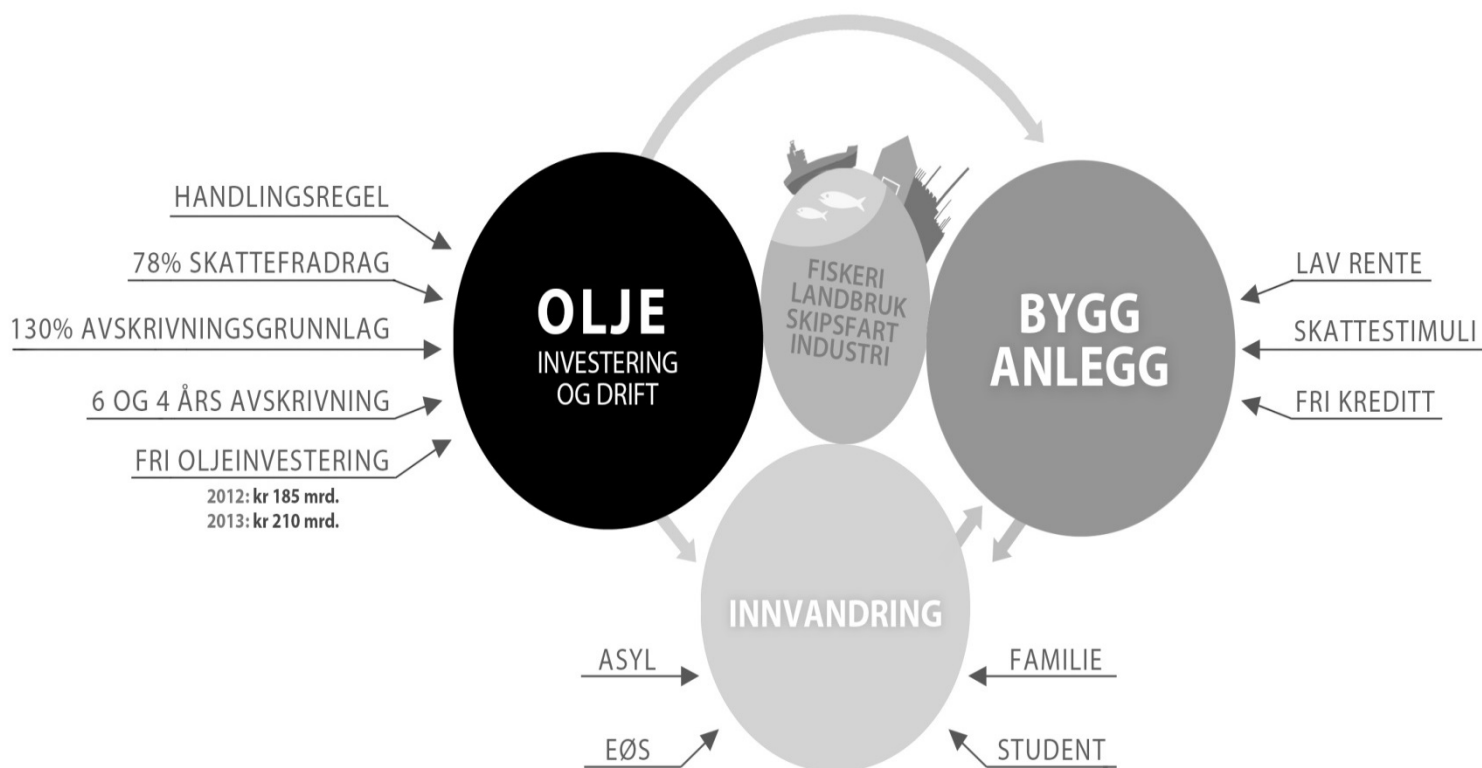
Innvandringen faller – EØS i null

Figur 2. Innvandring, utvandring og nettoinnvandring, utenlandske statsborgere

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Økonomi mellom oljeboom, eiendomsboble og innvandringsbølge

Hva bufrer situasjonen?

- 200 mrd i årlig gjeldsvekst i husholdningene (8 % av 3 000 mrd)
- 225 mrd i oljepengebruk
- 200 milliarder i boliginvesteringer

Electric cars

The death of the internal combustion engine

It had a good run. But the end is in sight for the machine that changed the world

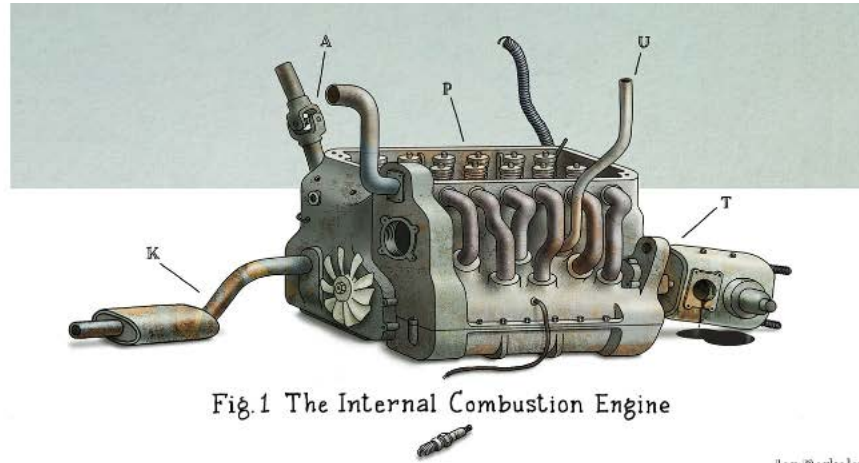
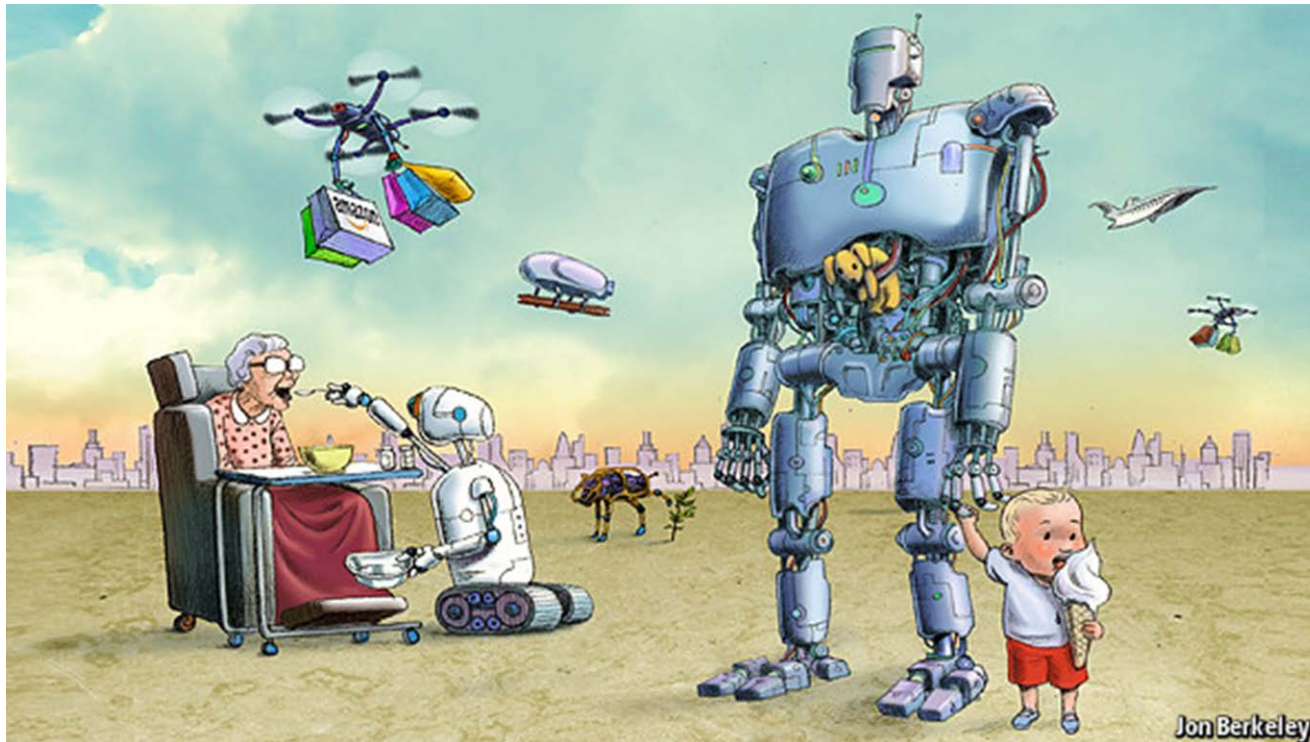

Fig.1 The Internal Combustion Engine

LEADERS

Jon Berkeley

Jon Berkeley

Industrialleggsinvesteringer

Tabell 2 Oversikt over investeringer på mer enn 1 milliard kroner siden 2010. (Google og Hegnars liste over de 500 største bedriftene i Norge). Listen er ikke komplett.

Investeringer over 1 milliard kroner	
Hydro Karmøy (aluminium)	3,9
TINE <u>Kviamarka</u> i Hå kommune (meieri)	2,0
TINE <u>Kaldbakken</u> i Oslo (meieri)	1,2
Nortura¹	1,5
Yara Herøya	2,3
Jotun nytt FoU senter på Gimle i Sandefjord	1,1
Statoil bygger ny brønnboreplattform Oseberg	8,9

¹ Investert 770 millioner på Herland i 2015 og 770 millioner på Malvik i 2010.

«A change we can believe in»

Skogindustri i 2016 etablerte Treklyngen/Viken skog, Avinor, energiselskapet Vardar og Elkem prosjektet «Norwegian Woods» på Follum, og samarbeidet var konstruktivt. Elkem er likevel langt unna målet om å bruke norsk skog, skriver kronikkforfatteren. Foto: Håkan Mossvold Larsen/NTB scarpix

Må få fart på industrialiseringen

Regjeringen vil gjøre skogbruket til en viktig del av det grønne skiftet. Vi står klar som storkjøper av norsk trevirke, men får ikke kjøpt av en skognæring som mangler industriell tilnærming.

Den nye stortingsmeldingen om industrien har mål om at Norge skal bli grønnere, smartere og mer nyskapende. Som leder i en større industribedrift kan jeg si at denne målsetningen er det enkelt å identifisere seg med. Det er fullt mulig å omstille industrien til å bli mer bærekraftig. Elkem jobber mot et mål om å redusere klimagassutslippene med 40 prosent innen 2030. I Norge gir dette utslippsreduksjoner på 450.000 tonn CO₂. Utslippsreduksjonene oppnås ved å erstatte fossil kull i produksjonsprosessen med trekull. For å få det til ønsker vi å ta i bruk store mengder norsk skog.

I april 2016 etablerte Treklyngen/Viken skog, Avinor, energiselskapet Vardar og Elkem

prosjektet «Norwegian Woods» på Follum. Målet med prosjektet var å få til en optimal bruk av treskotten med kombinert produksjon av trekull, drivstoff og energi. Samarbeidet var meget konstruktivt, og vi fant gode teknologiske løsninger for samtidig produksjon av trekull og energi. Resultatet er en moduler og skalerbar løsning som kan settes i drift både på Follum og andre steder med tilgang på trevirke.

Elkem er likevel et stykke unna målet om å bruke norsk skog. Vi er avhengige av langsiktige kontrakter med stabile leveranser og forutsigbare priser, noe den norske skognæringen ikke er i stand til å tilby. Norsk trevirke konkurrerer med trevirke fra plantasjer i tropiske strøk, blant annet Brasil. Våre samarbeidspartnere er industrielle, nyskapende og driver bærekraftig virksomhet. De har ikke noe problem i å inngå langsiktige leveranseavtaler med forutsigbare priser i et 20 års perspektiv.

Uforståelig

Som industrileder er det uforståelig at skognæringen og det norske samfunnet ikke gjør mer.

Mens andre land industrialiserer produksjonen av fornybare karbonkilder, akkumuleres trevirket i norske skoger. Enkelte steder råtnet skogen på rot. Skog22-rapporten sier at dersom vi tenker nytt om industrialiseringen av norsk skog kan det føre til en verdiskapning på rundt 3600 milliarder over 20 år. Fortsetter næringen kun som råvareleverandør er beløpet 80 milliarder. Som industrileder er det uforståelig at skognæringen og det norske samfunnet ikke gjør mer for å løse denne verdiskapningen.

Elkem etterspør en helhetlig skogsatsing i Norge, i form av konkrete, målrettede tiltak som kan utløse vilje og evne til industriell produksjon og langsiktige salgavtaler. Antagelig forventer dette at regjeringen må gå sammen med skognæringen for å identifisere og håndtere flaskehalsene som hindrer verdiskapning. Jeg har ikke oppskriften, men ser at det i land som Sveige og Finland er etablert en samlet strategi med tydelig politikk, tiltak og strategier for hvordan skognæringen skal bli en bedre markedsaktør og vokse.

Vi trenger ikke kopiere andre,

men lære av det andre har gjort. Det handler om politiske rammebetingelser som sikrer økt bruk og nye markeder for tre og biobaserte produkter, men mest handler det om å etablere nye forretningsmodeller innen skognæringen som gir forutsigbarhet både for skogeier og industrielle kunder. Det er godt mulig at det bør utvikles miljø som kan gi støtte til skogeierne på forretningsutvikling, og på hvordan de kan designe salg og markedsframtøt mot industrielle aktører som Elkem.

Som industrileder vet jeg at evnen til å snu seg mot nye og endrede behov i markedet er et viktig konkurransefortrinn. Vi i Elkem representerer en viktig kikk til endring: vår etterspørsel etter trevirke vil kom me opp mot 1 million fastkubikk de neste årene. Dette kan vi skaffe fra utlandet, eller vi kan bidra til vekst i norsk skognæring. Vi står klare med ny teknologi og et stort behov for norsk trevirke – og vi vil jobbe for at ikke vi flis skal gå til spille – til beste for både klima og verdiskapning.

Håvard Moe
Konserndirektør i Elkem

4%

HANDLINGSREGEL

SKATTESUBSIDIER

ASYL

FAMILIE

SCHENGEN

STUDENT

FRI OLJEINVESTERING

2012: kr 270 mrd.
2015: kr 400 mrd.

FRI KREDITT

4%

HANDLINGSREGEL

SKATTESUBSIDIER

FRI OLJEINVESTERING

2012: kr 270 mrd.
2015: kr 400 mrd.

SKATTESUBSIDIER

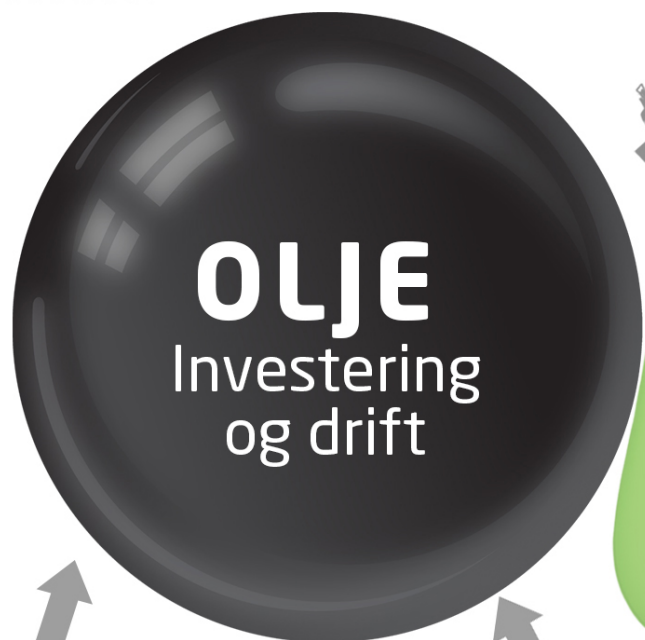
LAV RENTE

FRI KREDITT

4%

HANDLINGSREGEL

FRI OLJEINVESTERING

2012: kr 270 mrd.
2015: kr 400 mrd.

SKATTESUBSIDIER

4%

HANDLINGSREGEL

FRI OLJEINVESTERING

2012: kr 270 mrd.
2015: kr 400 mrd.

SKATTESUBSIDIER

4%

HANDLINGSREGEL

Et godt skritt på veien mot industriell infrastruktur

- Utvide midler til Innovasjon Norge for å komme over «Dødens dal»
- Bredde og spisse industrimandater til Enova
- Innføre en låneordning for industriell produksjon
- Utvide industri- og virkeområdet til Fornybar a/s.
- Utvikle et toppindustrisenter
- Bedre avskrivning, formueskatt, nb eiendomsskatt på næringseiendom
- Se all norsk produksjon samlet, liten forskjell på «primær» og «sekundærnæring»

BUSINESS | LOGISTICS REPORT | WSJ LOGISTICS REPORT

Norway Takes Lead in Race to Build Autonomous Cargo Ships

The Yara Birkeland, slated for launch late in 2018, will make short trips delivering fertilizer

Using GPS, radar, cameras and sensors, the Yara Birkeland—shown in rendering—is designed to navigate itself around other boats and to dock on its own. PHOTO: YARA

By Costas Paris

July 22, 2017 7:00 a.m. ET

 258 COMMENTS

World's first floating wind farm emerges off coast of Scotland

By Roger Harrabin
BBC environment analyst, Norway

🕒 23 July 2017 | **Business**

     Share

The world's first full-scale floating wind farm has started to take shape off the north-east coast of Scotland.

The revolutionary technology will allow wind power to be harvested in waters too deep for the current conventional bottom-standing turbines.

The Peterhead wind farm, known as Hywind, is a trial which will bring power to 20,000 homes.

Teknologi gir konkurransekraft

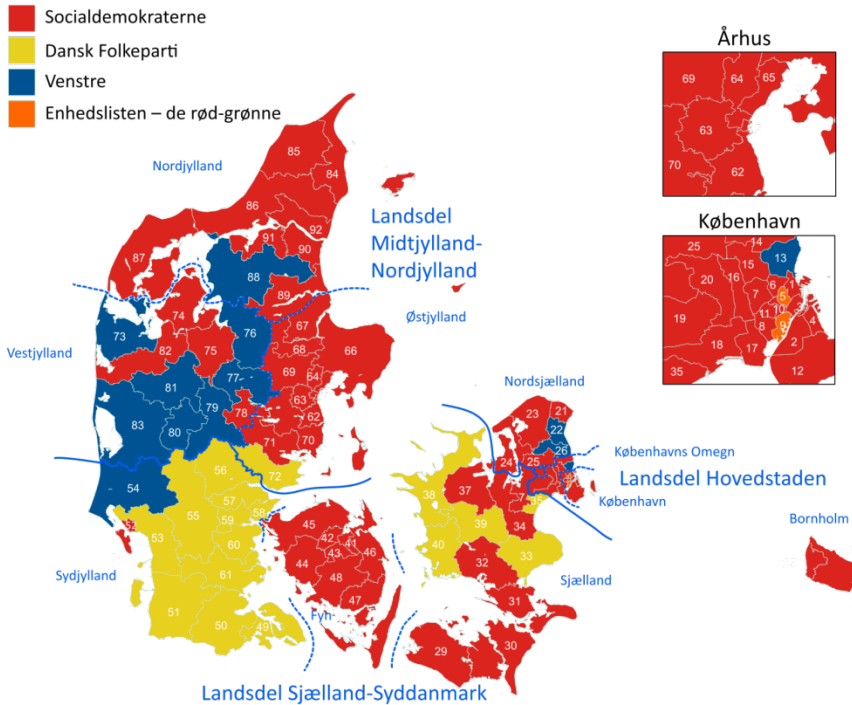
- Norge i tett på automatisering
 - Roboter (høsting, tynning, ugras)
 - Luking, presisjonsgjødsling og –plantevern
 - Førerløse «traktorer»
- Mekanisering gir økt diversitet på gårdene
 - Mer foredling og utvikling?
- Energi- og transportløsninger er desentraliserende og vil gi forde

Økt verdiskaping i jordbruket

- Styrke investeringsmulighetene
 - Bygningsteknikk - tre
 - Fortsette robotifiseringen
- **Fornybar energi,**
 - **binde karbon, akseptere naturlige prosesser**
- Sikre en struktur med håndterbare kapitalkrav
 - Størrelse
 - Eiendomsregelverk
- **Utvikling av tilleggsnæringer og økt lokal foredling**
- Større norsk verdiskaping av investeringer på gårdene
- Større egenproduksjon av korn, grønt, potet, storfekjøtt, fôr

By mot land?

Britons voted on Thursday to leave the European Union. The Leave side led with 17.4 million votes, or 52 percent, versus the Remain side's 16.1 million, or 48 percent, with a turnout of around 72 percent. [RELATED ARTICLE](#)

